

گفت‌وگو با سردار حسین رحیمی، فرمانده انتظامی پایتخت

مسئولانی که ترک فعل دارند به پلیس حمله می‌کنند

گشت ارشاد ۱۰سال است که جمع شده و تمام اقدامات گشت امنیت اخلاقی و اجتماعی ایجابی و در حد تذکر و آموزش است

■ حسین فصیحی

در گذشت مهسا امینی، دختری که در سالن پلیس امنیت اخلاقی دچار عارضه شد و جانش را از دست داد منجر به شکل گیری هججه‌های زیادی علیه پلیس شد. هججه‌هایی که از زمان فعالیت این بخش از پلیس همواره مطرح بوده و با وقوع این اتفاق ناگوار شدت بیشتری گرفته

است. تمکین از قانون موضوعی است که در همه جوامع پیشرفته از سوی شهروندانشان پذیرفته شده است و همه کسانی که نقدهای خود را متوجه این بخش از ساختار پلیس می‌کنند در صورت ورود به همان جوامع چاره‌ای جز تمکین از همان قوانین ندارند. هم‌صدایی با تفکر شکل گرفته‌ر هر چند از سوی معاندان دور از انتظار نیست

اما توانسته در بدنه اجتماعی افرادی را با خود همراه کند که نتیجه آن به صورت آشوب‌های خیابانی عیان شد و خسارت‌های بسیاری را متوجه کشور کرده است. در پاداششت هفته فراچا در ارسن پاره و درباره دشواری‌هایی که در تأمین امنیت پایتخت وجود داشته و دارد با سردار حسین رحیمی، فرمانده انتظامی پایتخت گفت‌وگو کرده‌ایم.

هیجانات ناشی از اتفاق مقابل پلیس قرار می‌گیرند، چگونه دنبال می‌شود؟

رویکرد کلان و راهبردی پلیس، جامعه محوری و مردم مداری است. مبنای تمام اقدامات پلیس در شمال تهران برخی مردم موافق هستند و یکسری هم گله‌مند هستند یااز مسئول دیگری گله‌مند هستند. ما خودمان را برای اینها آماده کرده‌ایم. در جنگ، حریف مشخص است با همان خیلی‌ها قریب خورده‌اند اقدام‌هایی انجام می‌دهند که البته تعدادشان اندک است. اینها رفتارهای خارج از عرفشان را با چه کسانی انجام می‌دهند؟ با همان پلیسی که سرقت بزرگ بانک را کشف می‌کند، با همان پلیسی که وقتی خانواده‌ای در شمال تهران گروگان گرفته می‌شود و اسلحه روی شقیقه‌شان قرار می‌گیرد، بلافاصله جان خود را بدون اینکه مسلح باشد مقابل گلوله گروگانگیران قرار می‌دهد. این همان پلیسی است که اگر در بزرگراه نیایش حادثه خفت‌گیری خشن انجام می‌شود، برای بازگرداندن امنیت روانی به جامعه چند ساعت بعد مجرم را بازداشت و امنیت را به جامعه برمی‌گرداند. این همان پلیس است که روزانه بالغ بر ۱۰هزار عملیات فوریت پلیسی را با تماس همین مردم عملیاتی می‌کند. ما یاد گرفته‌ایم برای خدا و برای اسلام چوب بخوریم، فحش بخوریم و توهین بشنویم و برای مردم هم خدمت کنیم، بنابراین این اتفاق‌ها از باورهای ما کم نمی‌کند. ما یک هدف مقدس و والایی داریم که برای جامعه اسلامی و برای مردم میهن‌مان جانمان را فدا کنیم. شب‌ها نخوابیم، آرامش را بر خودمان حرام کنیم تا آسایش مردم‌مان تأمین باشد. حالا جایی هم تعدادی قریب خورده می‌آیند و چوب می‌زنند، فحاشی و توهین هم می‌کنند با این حال ما یاد گرفته‌ایم با سعه‌صدر از نفر همکارانمان مجروح شدند ولی دم بر نیاوریم و برای امنیت و آرامش مردم به هیچ عنوان کوتاه نیامدیم و پای این آرامش ایستاده‌ایم و پای آرامش، امنیت و آسایش

اقدام‌های گشت امنیت اخلاقی و اجتماعی تماماً ایجابی است و در حد تذکر، هشدار، مشاوره و مددکاری است و فراتر از این نیست. خیلی از اینهایی که اظهار نظر می‌کنند از هیچ چیز اطلاع ندارند

هفته فراچا با شعار «پلیس خادم مردم و مردم حامی پلیس» آغاز شده است. ضمن تبریک این مناسبت به شما و همه همکاران تان می‌خواستم به موضوع مطرح شده که فضای عمومی جامعه از آن متأثر است اشاره کنم. ۲۲ شهریور ماه اسمسال وقتی مهسا امینی بعد از انتقال به پلیس امنیت اخلاقی جانش را از دست داد، تصور نمی‌شد پیامدهای حادثه بتواند منجر به بروز اغتشاش و بر جای ماندن خسارت‌های جانی و مالی شود. در همان مقطع گشت‌های ویژه برای مبارزه با سرقت‌های خشن متأثر از حادثه بزرگراه نیایش فعال شده بودند. از سوی دیگر نزدیکی به مهر ماه و مدیریت ترافیک ناشی از بازگشایی مدارس و دانشگاه‌ها در دستور کار پلیس قرار داشت که به نگاه فضای امنیتی، جامعه را تحت تأثیر قرار داد. شما بعد از وقوع حادثه، صراحتاً رویداد رقم خورده را از زمان هدایت خانم امینی به پلیس امنیت اخلاقی تا بروز عارضه ایجاد شده برای وی مطرح کردید. به نظر می‌رسد مباحث مطرح شده که همواره از سوی عده‌ای علیه فعالیت گشت امنیت اخلاقی مطرح بوده در شدت گرفتن حوادث بعدی آن مؤثر بوده است. با این نظر موافقت؟

مجدداً بر آن تأسف می‌کنم برای حادثه‌ای که برای خانم مهسا امینی اتفاق افتاد و از این بابت متأسف و متأثر هستیم. همان گونه که شما اشاره کردید، پلیس بر حسب آنچه قانون بر عهده‌اش گذاشته است، ایامی در سال را ندارد که بگوییم فراغ از انجام مأموریت است یا درگیر مشغله‌ای نیست، در نظر بگیرید، تعطیلات عید که بزرگ‌ترین ایام تعطیل محسوب می‌شود، پلیس در آماده باش است و بزرگ‌ترین عملیات پلیس برای تأمین امنیت و آرامش مردم صورت می‌گیرد. اول مهر هم که اشاره کردید، همه در تکاپوی رفتن به دانشگاه و مدارس هستند، اما پلیس مشغله کاری‌اش بیشتر می‌شود. در مناطقی که اشتر یا جانپان بر تحرک می‌شوند، پلیس باید برای خودش برنامه‌ریزی داشته باشد تا بر آنها حمله نباشد و مقابل آنها که می‌خواهند آرامش مردم را سلب کنند بایستند و یا آنها بر خود کنند. مردم از بحث معتادان و خرده فروشان گله‌مند هستند که برخی نقاط شهر را آلوده می‌کنند و موجب دغدغه خانواده‌ها می‌شود که پلیس باید بلافاصله برنامه‌ریزی کند و به درخواست مردم عمل کند. خب برخی هم از اقدام‌های پلیس ناراحت هستند و اقدام‌های پلیس را به ضرر خودشان می‌بینند. در بحث امنیت اخلاقی اگر

بی توجهی کنیم، خیلی از متعرضین مورد تعرض و جسارت قرار می‌گیرند و این اتفاق‌ها ممکن است روی دهد. در نظر بگیرید روزانه حدود ۱۷ هزار مراجعه کننده فقط به یگان‌های پلیس تهران صورت می‌گیرد. بیش از ۳ هزار پرونده انتظامی تشکیل و در جریان آن به جرایم و شکایات‌ها رسیدگی و پرونده به مرجع قضایی ارجاع می‌شود. یعنی به صورت شبانه‌روز با مراجعات فراوانی که صورت می‌گیرد، انبوهی از کارها روی سر پلیس ریخته است. در مواردی متهمانی که بازداشت می‌شوند، دچار مشکل می‌شوند و حالا که این اتفاقی برای خانم امینی روی داد باز هم اظهار تألم و

تأسف می‌کنیم. همه اینها فرزندان ما هستند. واقعاً این را امروز نمی‌گوییم. همواره در کلاس‌هایی که برای همکارانمان در پلیس امنیت اخلاقی برقرار است، تأکید کرده‌ام تمام کسانی که به دلیل عدم رعایت شئونات اسلامی به پلیس امنیت اخلاقی می‌آیند، فرزندان ما هستند.

تأکید دارید که همکاران پلیس امنیت اخلاقی تحت آموزش قرار می‌گیرند؟

بله. تماماً. چندین سال است که این امر در جریان است و اساتید مجرب در این باره فعالیت می‌کنند. کارگاه‌های آموزشی برای همکاران ما در جریان است. در کنار این موارد، تخصصاً جلسات زیادی با تک‌تک همکاران در نهایت زده‌ام که این مأموریت، رویکردش اجتماعی است. کل مأموریت پلیس امنیت اخلاقی، رویکرد اجتماع محور و اجتماعی است و اصلاً بر خورد سلبی در آن وجود ندارد. یعنی در حد تذکر، هشدار و درخواست است و نهایتاً یک آموزش مشاوره‌ای که مشاوره هم جزو کار پلیس است که در حال انجام است. سطح آن هم در سطح مثلاً تخلف رانندگی است. در تخلف رانندگی، متخلف را مجرم نمی‌دانیم، در امنیت اخلاقی هم آموزش و هشدار صورت می‌گیرد. در این حادثه هم همین مطرح بوده است. یک نفر به پلیس امنیت اخلاقی انتقال پیدا می‌کند و همان طور که در فیلم هم نشان داده می‌شود، همکاران در حال انجام امور هستند تا او را راهی منزل کنند که متأسفانه این عارضه برایشان اتفاق افتاد و مشکل ایجاد شد.

در کنار این اتفاق هم ممکن است معاندین هر بهانه‌ای را پیدا کنند که بخواهند اهداف شوم‌شان را در سطح کشور دنبال کنند که به باور من خواب تعبیر نشد‌های است. به مصداق قرآن، دشمنان اسلام همواره از انسان‌های بی‌عقل و احمق هستند و باورشان نمی‌شود که نظام اسلامی، نظامی ریشه‌دار است. البته ایراد هم دارد. بالاخره هر جایی که بخواهید کار کنید، چند اشتباه ایجاد می‌شود. مسئولان هم همواره در صدد بوده‌اند عیوب، ضعف و نقص‌ها را برطرف کنند. مدیران امروز، نسبت به دهه اول، خیلی قوی‌تر، بالغ‌تر و با تدبیرتر عمل می‌کنند. اینها چیزهایی است که واضح است، منتهی این ایراد هم هست و ممکن است این ضعف‌ها در هیچ نظامی از بین نرود بنابراین این خواب تعبیر نشده دشمنان هم به نتیجه‌ای نخواهد رسید. ما پلیس هستیم و وظیفه داریم. پلیس تکلیف مدار، پلیسی که فکر و اندیشه‌اش برای امنیت و آرامش جامعه‌اش است از این چیزها واهمه ندارد. ما ضمن اینکه با اخلا گران در حال برخورد هستیم، کارهای جاری‌مان مثل مبارزه با سرقت، قاچاق مواد مخدر، قاچاق کالا، مقصدین اقتصادی و سایر جرایم را هم با جدیت دنبال می‌کنیم، چراکه امنیت تعطیل بردار نیست. وقتی امنیت تعطیل بردار نیست، رکن اساسی امنیت هم که پلیس است، کارش تعطیل بردار نیست.

از رویکردهای دشواری پلیس، اقتدار توأم با رأفت اسلامی است. در حوادث اخیر شاهد هستیم که پلیس در آشوب‌های صورت گرفته به دلیل نامشخص بودن مرز آشوبگران و مردم عادی مناعت‌طبع زیادی از خود به نمایش گذاشته است و تا جایی که ممکن است از توسل به قوه قهریه پرهیز کرده است. در شرایط عادی رویکرد پلیس با مخلان امنیت و مجرم‌ان مشخص است و مطالبه عمومی همواره بر برخورد سخت با این دسته از افراد بوده است اما این رویکرد در مواجهه با بخشی از بدنه اجتماعی که تحت تأثیر

جامعه و امنیت داخلی، جان خواهیم داد و این را با افتخار می‌گوییم. این شعار نیست. این واقعیتی است که در عمل اثبات کرده‌ایم و ان‌شاءالله خادم خوبی برای مردم باشیم.

رئیس مجلس از ایجاد تغییر در شیوه گشت امنیت اخلاقی خبر داده است. این موضوع از پرسش‌های مطرح شده در بدنه اجتماعی است که رویکرد گشت امنیت اخلاقی با توجه به اتفاق‌هایی که در جریان است چگونه دنبال خواهد شد؟

من نمی‌دانم چه چیزی را می‌خواهند تغییر دهند و چه کاری بکنند ولی اقدام‌های گشت امنیت اخلاقی و اجتماعی تماماً ایجابی است و در حد تذکر، هشدار، مشاوره و مددکاری است و فراتر از این نیست. نمی‌دانم مسئولان ذریط چقدر اطلاع دارند؟ خیلی از اینهایی که اظهار نظر می‌کنند از هیچ چیز اطلاع ندارند. بیش از ۱۵، ۱۰ سال است گشت ارشاد جمع شده است. گشت امنیت اخلاقی و اجتماعی، تماماً اقداماتش ایجابی است و در حد تذکر و آموزش است. اینکه چه چیزی را بخواهند تغییر دهند، اطلاع ندارم. امنیت اخلاقی اقدام‌های خارج از این ندارد که بخواهد اقدام سلبی انجام دهد یا برخورد خارج از عرفی انجام دهد. یکی از همین افراد در برنامه تلویزیونی گفته بود که پلیس به چه حسابی ۲۰ میلیون پرونده تشکیل داده است که این حرف دروغ و کذب است. این فرد، از پلیس زخم سنگین خورده است. حالا بعد از ۲۵ سال چطور در تلویزیون این حرف را زده است که مسئولان تلویزیون باید پاسخ دهند. ما چیزی به نام پرونده‌سازی و پرونده درست کردن نداریم. همه اقدام‌های ما مشاوره و مددکاری است که جزو کار پلیس است. حتی در کلانتری‌هایمان حدود ۷۰ درصد درگیری‌ها و تنش‌های بین دعوا، قبل از رفتن به سمت دادسرا و افزایش دادن پرونده‌های قضایی، به دوایر مددکاری در حال حل شدن است. اگر کسی شئونات را رعات نکند، به او گفته می‌شود رفتارش براساس قانون تخلف است و برخورد قانونی دارد، اما ما برخورد نمی‌کنیم و او او می‌خواهیم شئونات را رعایت کند. در همین حد.

تقصیر ترک فعل متوجه کیست؟

در این بخش همان طور که اشاره شده، نهادهای فرهنگی و فرهنگ‌ساز باید نقش اصلی را ایفا کنند که این کار را انجام نمی‌دهند. یعنی سب‌ریز کج کار کرده‌ا یا کار نکردن‌ها یا ترک فعل هاست که امروز نوجوان و جوان ما به این سطح می‌رسد و پلیس به عنوان سی‌وسومین حلقه باید عمل کند. در حالی که پلیس مظلومانه کار فرهنگی، مشاوره و مددکاری انجام می‌دهد. اشتباه بسیاری از

مسئولان این است که حتی اطلاع ندارند پلیس اصلاً آنجا کار سلبی انجام نمی‌دهد، بخش اعظم کار سلبی ما این است که سارق، قاتل و جانی را بازداشت می‌کنیم که کار سلبی است و با قدرت و قاطعیت انجام می‌شود. پلیس امنیت اخلاقی در برخورد با توزیع کنندگان مشروبات الکلی هم کار سلبی می‌کند. در برخورد با مفاسد شبکه‌ای و باندی زیر پوست شهر هم کار سلبی می‌کند اما در امنیت اخلاقی، کار مشاوره‌ای و ارشادی است که آن هم نتیجه ترک فعل‌هاست. بسیاری از نوجوانان و جوانان در شبکه‌های مجازی رها شده‌اند. مرجع‌شان ما نیستیم. مرجع‌شان شبکه‌های اجتماعی است و چیزهایی در ذهن‌شان می‌رود که ما نگران می‌شویم. وقتی با آنها روبه‌رو می‌شوید کاملاً نوع تفکرشان فرق می‌کند. مقصر هم نیست. چون بخش فرهنگی ما که باید در ابعاد مختلف کار بکند عملکردشان صفر است.

با این حال این شما هستید که در معرض داوری قرار دارید و در بدنه اجتماعی بر خورد با این آسیب‌ها از پلیس انتظار می‌رود.

ما هر جایی نشستیم، همین مسئولان اگر چند اخلاقی داشته باشند، دو درخواستی که از ما مطالبه می‌کنند در صدر درخواست‌شان است. اول مبارزه با سرقت و دوم مبارزه با کسانی که شکوئنات را رعایت نمی‌کنند. این درخواست مسئولان است. مردم هم همین طور هستند. هر جا که ظاهر می‌شویم، این موضوع در صدر درخواست آنهاست. پلیس جامع محور باید براساس درخواست مردم و جامعه عمل کند. فلسفه وجودی ما از بین بردن نگرانی‌های آحاد جامعه در رابطه با موضوعاتی است که مردم را نگران می‌کند. به باور من پلیس در امنیت اخلاقی عاقلانه و مدبرانه کار می‌کند. این طور نیست که بعضی آقایان مدام می‌گویند رویه را عوض کنیم. چه چیزی را می‌خواهند عوض کنند؟ مگر ما داریم چه کار می‌کنیم؟ من توضیح داده‌ام به کسانی که در محافل عمومی ظاهر می‌شوند و شئونات را رعایت نمی‌کنند، تذکر می‌دهیم که رعایت کنند. رعایت می‌کنند و می‌روند. ۹۰ درصد این گونه است. تعداد اندکی هم کنار ون تذکر می‌گیرند و رعایت می‌کنند. کمتر از یک‌درصد هم به پلیس امنیت اخلاقی مراجعه می‌کنند.

دلیل این عدم پذیرش را چه می‌دانید؟

دلیلش را فعل پخش فرهنگی می‌دانم. همه بخش‌های فرهنگی وظیفه خودشان را به درستی انجام نداده‌اند. حریف ما به صورت سیل خروشان در حال کار است و ما مقابل آن سیل خروشانی که به فرهنگ، سبک زندگی و جامعه ما هجوم آورده قطر‌های هم کار نمی‌کنیم. این فرهنگ‌ها بی‌پایان شده و در درستی انجام نداده‌اند. پدیدار می‌شود. مسئولان فرهنگی باید بیدار و هوشیار باشند. نباید به پلیس انتقاد کنند، به خودشان انتقاد کنند. بگویم ما چه وظیفه‌ای داشتیم و انجام ندادیم؟ همان‌هایی که ترک فعل دارند به پلیس هم حمله می‌کنند. جالب است که هیچ وقت نمی‌گویند ما ترک فعل داریم. در جلسات هم درد را می‌دانند. دردی به نام هججه وحشتناک و فرهنگ و عفاف جامعه را می‌دانند و فحش و با تگرانی هم حرف می‌زنند اما مسئولیت خودشان اشاره نمی‌کنند و چیزی هم نمی‌گویند.

شاید به این دلیل که در معرض داوری مردم نیستند اما شما هستید.

اتفاقاً در جلسه، یک دستور گزارش عملکرد دارد. بقیه همه تاله می‌کنند و نگران هستند در حالی که همه‌شان باید قبل از ما عمل کنند. ما آخرین حلقه هستیم. آنها باید به وظیفه‌شان عمل کرده باشند که اصلاً معضل به پلیس نرسد. علاقه خودمان این است که این موضوع اصلاً به پلیس نرسد. پلیس ذاتش، قوه سلبی است اما در در بخش امنیت اخلاقی تماماً جامعه محور و ایجابی است.

در یک سال گذشته پلیس با شعار «پلیس هوشمند، امنیت پایدار» را مورد توجه قرار داد. اسمسال که پلیس شعار «پلیس خادم و مسرد حامی» را مورد توجه قرار داده است مقوله‌های «امنیت» و «حمایت مردمی» با توجه به وضعیت موجود ضرورت هم دارد. برای تحقق عملی این سخن چه سازوکارهایی در جریان است؟

آن گونه که اشاره شد همه تلاش‌ها، برنامه‌ریزی‌ها و چشم‌اندازی‌هایی که پلیس برای خودش تعریف می‌کند خدمت به مردم است. اینکه بتوانیم امنیت فکری، روحی، اخلاقی، اجتماعی، سیاسی و... به درستی ایجاد کنیم نیازمند امنیت است و پلیس برنامه‌اش این است که در همه ابعاد این امنیت را برقرار کند. به زعم اینکه دشمن و حریف ما تلاش شبانه‌روزی و سرمایه‌گذاری کلانی برای اخلا در امنیت ایجاد کرده است به لطف خداوند پلیس در انجام مأموریت خود موفق بوه است. بر این اساس، شعار اسمسال ما، «پلیس خادم و مردم حامی» است. در مورد پلیس خادم، می‌خواهیم به مردم یادآوری کنیم که ما خدمت‌گذار شما هستیم. پس شعار پلیس یکی از شعارهای هوشمندانه‌ای است که آن را برای یک سال برگزیده‌ایم و به این موضوع توجه بیشتری می‌کنیم. از طرف دیگر «مردم حامی» به این معناست که پلیس بدون همراهی و همکاری مردم نمی‌تواند موفقیت لازم را در تحقق اساسی‌ترین نیاز محقق کند. اینجا نیازمند این است که یک ملتی در کنارش باشد و جامعه‌ای مسئولیت‌پذیر کنارش باشد که بتواند امنیت را برای عموم ایجاد کند و مردم باورشان شود که پلیس امنیت ساز است و همه مأموریت‌هایشان برای امنیت شهروندان است. مردم و پلیس اگر کنار هم باشند مطمئن باشند